

European Monetary Policy

[Politica monetară europeană]

Mariana-Alina ȘTEFĂNOAIA¹

¹ Legal adviser, member of the Methodological and Professional Guidance Commission of the Suceava College of Legal Advisers and member of the Methodological and Professional Guidance Commission of the "Romanian Order of Legal Advisers" Federation, Romania, stefanoaia.mariana@yahoo.com

Andreea CORSEI²

² Assistant, Ph. D. Candidate, "Petre Andrei" University of Iași, Vice-Dean of the College of Legal Advisers Suceava, Secretary General of the "Order of Legal Advisers from Romania" Federation, Romania, office.corsei@yahoo.co.uk

Abstract

Monetary policy includes all the actions that monetary authorities carry out to control and coordinate the amount of currency in circulation, exchange rates, the level of interest rates and other economic-monetary indicators in order to achieve the objectives of economic policy.

Seen as a whole, monetary policy represents that essential component of economic policy aimed at influencing the supply of money and credit conditions, under the coordination of the European Central Bank, the pivotal institution of the Economic and Monetary Union. Through its creation, the aim was to stabilize prices, record economic growth and, last but not least, create jobs at the level of the European Union.

In the perspective of the complete integration of the national monetary systems, the issues raised by the desirable monetary policy for the future, the objectives it should propose, the legislative, logistical and organizational framework, the instruments possible to be used by the European Central Bank, the transmission mechanisms of this common monetary policy, so all these issues have returned to the center of attention and debates. Even if the interest in monetary policy will give way in the future to an increased interest in financial policies, nevertheless, at least in the short term, monetary policy is the most active area in the overall research dedicated to macroeconomics.

Keywords: monetary policy, prices, macroeconomics, economic growth.

How to cite: Ștefănoaia, M.-A., & Corsei, A. (2025). European Monetary Policy. *Anuarul Universității "Petre Andrei" din Iași. Fascicula: Drept, Științe Economice, Științe Politice*, 32, 190-195.
<https://doi.org/10.63331/upalaw/32/16>

Aspecte generale

Pentru majoritatea euro-entuziaștilor europeni, realizarea Europei unite reprezintă un algoritm foarte rațional, extrem de tehnocrat și simplu, deoarece Uniunea Europeană reprezintă o creație ce a luat naștere din analiza considerentelor economice ce s-au desfășurat la nivel de piață. În viziunea analiștilor europeni, drumul său, prin aplicarea teoriei zonelor monetare optime și realizarea operațiunilor și procedurilor de adoptare a monedei unice este unul destul de lacunar și anevoios. Adoptarea monedei unice la nivel european conduce la realizarea celui mai vizibil inițiator al post-statalității și nu în cele din urmă cel mai mare simbol al identității comunitare. Așadar, din analiza motivațiilor de piață, a competitivității și a pozițiilor avute pe scena geoeconomică, totalitatea europenilor, ajutați și de moneda unică, devin din ce în ce mai conștienți de necesitatea realizării unificării monetare europene și, totodată, de unificarea politicii.

Unificarea politică începe să se contureze prin existența liberului consens al popoarelor europene. Istoria oficială a Uniunii Europene, care se suprapune integrării monetare, întărește această susținere fără să existe vreun impediment în realizarea sa. Totuși, trebuie avut în vedere faptul că, dacă totuși momentul 1985 a devenit imperativ și necesar pentru unificarea întregii Europe, acest fapt este datorat promotorilor Uniunii Europene, care au știut să folosească la acel moment oportunitatea politică ce a dat naștere la realizarea neașteptată a raționalității de piață într-un anumit context politic și economic.

Ideea de realizare a Uniunii Economice Monetare s-a născut începând cu anul 1969, la Summitul de la Haga, unde Comisia Europeană a prezentat pentru prima dată conceptul de „monedă unică europeană”. Deși statele care făceau parte din Comunitatea Europeană erau la acel moment membre ale Sistemului de la Bretton Woods, la sfârșitul anilor 60, pe fondul declinului de la acel moment, a luat naștere dorința de realizare a Uniunii Europene Monetare.

Rezultatul Summitului de la Haga s-a conturat pe baza Planului Werner. Acesta a fost realizat de către un grup de reflecție ce a fost prezidat de către prim-ministrul de la acel moment al Luxemburgului, Pierre Werner. Acesta era fundamentat pe baza unui program care avea drept competență stabilirea calendarului integrării monetare și economice, a cărui finalitate urma să se îndeplinească pe parcursul unei perioade de 10 ani. Cu toate că acest plan a fost aprobat în anul 1971, realizarea integrării monetare și economice a eșuat în mai puțin de un deceniu; drept urmare, acesta nu a mai putut fi realizat și nici pus în practică.

La peste 20 de ani de la data semnării Tratatului de la Maastricht¹, moment important pentru Decizia Consiliului European de a realiza o Uniune Economică și Monetară, existența și evoluția politicii economice monetare a Uniunii Europene a continuat să producă numeroase eforturi constructive de a se adopta soluții comune, dar și reacții adverse sau de opoziție. Tensiunile existente se explică prin faptul că politica monetară cuprinde cele mai extinse și ample reverberații și efecte, întrucât aceasta influențează dimensiunea performanței economice și competitivitatea existentă la nivelul statelor europene și la nivelul Uniunii Europene. Indicatorii europeni aplicabili politicii monetare au impact direct cu privire la traiectoria pe care trebuie să o urmărească economiile naționale și cele europene, dar, totodată, aceștia au și impact indirect asupra arhitecturii și performanței instituționale.

Așadar procesele și principiile de integrare monetară și economică ce au stat la baza Uniunii Europene Monetare vizează totalitatea statelor membre ale Uniunii Europene. Astfel,

¹ Conférence des représentants des gouvernements des États membres, *Traité sur l'Union Européenne*, Union Économique et Monétaire, Bruxelles, 1 février 1992, CONF-UP-EUM, 2002/92.

U.E., privită în ansamblul său, este influențată de toate elementele politicii monetare existente la nivelul statelor europene, dintre care se pot diferenția: piața internă, moneda euro, piața comună, centralizarea tuturor deciziilor de politică monetară ce există la nivelul Băncii Centrale Europene ori coordonarea politicilor fiscale și economice de la nivelul statelor membre ale U.E.

Analizând U.E.M. se poate concluziona faptul că aceasta adoptă diverse dimensiuni simultane de convergență. Uniunea Economică Monetară se fundamentează pe criteriile de convergență ce au fost analizate și dezvoltate în cuprinsul Tratatului de la Maastricht, care au ca punct principal de analiză și lucru adoptarea monedei unice europene și stabilirea cursului de schimb valutar existent la nivelul zonei Euro. Așadar, dimensiunea mai cuprinzătoare a integrării economice, pe lângă implementarea politicii monetare comune, înglobează și totalitatea elementelor de convergență structurală bugetară și fiscală. Concluzionând acest aspect, se poate evidenția faptul că procesul de convergență al economiei europene ia naștere din voința politică europeană de a crea un amalgam comun de idei și concepte care trebuie să treacă prin etapa de omogenizare fiscală și monetară și care trebuie să se întărească prin folosirea mecanismelor de coordonare și control existente la nivel bugetar și fiscal.

Prin accelerarea procesului de convergență fiscală existent la nivelul Uniunii Europene și prin consacrarea fondurilor privitoare la mecanismele de aplicare și susținere a performării economice existente la nivel european, este foarte important referențialul comun ce îl oferă politica monetară europeană, deoarece Europa este cea care se confruntă în prezent cu numeroase probleme economice ce au luat naștere ca urmare a crizei de mare amploare pe care a traversat-o întreaga umanitate, creând dezechilibre macroeconomice la nivelul multor țări. În această situație, zona Euro pune accent din ce în ce mai tare pe speranța creării și unificării politicii monetare comune prin care se dorește controlarea derapajelor și susținerea statelor europene din punct de vedere economic. Așadar factorii de decizie și actorii instituționali încearcă să creeze o sinergie constructivă între punctele forte ale politicii monetare și necesitatea întăririi disciplinelor bugetare și fiscale existente la nivelul întregii Uniuni Europene.

Politica monetară europeană și aderarea la Uniunea Europeană

Uniunea Europeană folosește, în mod benefic, o ierarhizare specifică în componența politicilor de conlucrare, dintre care putem enumera: informarea (în accepțiunea că toți colaboratorii doresc să se informeze reciproc cu privire la mecanismele și instrumentele de politică economică și monetară pe care urmează să le transpună în opera lor); consultarea (în sensul că toți colaboratorii își vor exprima acordul și punctul de vedere cu privire la obligația de informare reciprocă pentru sprijinirea celorlalți parteneri în luarea deciziilor de colaborare și sprijinire economică și monetară); coordonarea (în sensul că toți colaboratorii își vor exprima acordul cu privire la pachetele de acțiuni ce sunt cerute de elaborarea și aplicarea politicilor comune coerente); unificarea (adică să fie eliminate toate instrumentele naționale și să fie înlocuite cu instrumentele comune de realizare aplicabile la nivelul întregii zone europene); armonizarea (adică să fie îmbinate perfect interesele partenerilor pentru toate domeniile de activitate asupra cărora aceștia au convenit)^{2,3}.

² D. Miron, *Economia integrării europene* (București: Editura ASE, 1998).

³ D. Miron, *Integrarea economică regională* (București: Editura Silvy, 2000), 59.

Aderarea la Uniunea Europeană reprezintă un obiectiv major al întregii societăți românești, obiectiv la care s-au subscris totalitatea factorilor de decizie, iar produsul acestei convergențe de mijloace și obiective este „Strategia națională de dezvoltare economică a României”.

Strategia românească de dezvoltare economică a țării reprezintă punctul unei confruntări aprofundate, libere, și constructive de opinii aplicabile între participanții Comisiei de fundamentare alcătuită din numeroși reprezentanți ai Executivului, experți ce au fost desemnați de partidele din coaliția guvernamentală și din opoziție, de patronate, sindicate, organizații neguvernamentale, asociații profesionale, precum și alte categorii de specialiști și personalități remarcante ale vieții publice, dar și grupul de evaluare economică al Academiei Române.

Obiectivul primordial al acestui proiect îl constituie alcătuirea unei economii de piață funcționale, care să fie compatibilă cu principiile, mecanismele, normele, politicile și instituțiile Uniunii Europene. Convergența creată în acest sens se fundamentează pe evaluarea posibilităților și resurselor, cât și a contextului intern și internațional aplicabil. Aceasta răspunde dublului imperativ al încheierii tranziției la economia de piață în România și cu privire la pregătirea aderării sale la Uniunea Europeană, pentru a beneficia de șansa istorică acordată de decizia Consiliului Uniunii Europene de la Helsinki din decembrie 1999, care prevede deschiderea negocierilor privind aderarea României la Uniunea Europeană.

În condițiile în care, pe termen lung, mediu și scurt, evoluția reală a economiei naționale este strânsă într-un cerc vicios al perpetuării și al adâncirii decalajelor de productivitate și standard de viață față de Uniunea Europeană, direcțiile trasate au în vedere promovarea idealurilor și intereselor fundamentale ale poporului român, identitatea și tradițiile sale. S-a evidențiat ca fiind întru totul posibil ca, prin eforturi proprii, susținute de o largă cooperare, să se asigure atenuarea și îndepărtarea decalajelor față de țările avansate, modernizarea României, în pas cu exigențele tranziției spre o economie cultural-informațională în care capitalul educațional să reprezinte cheia de boltă a dezvoltării economice și sociale.

Strategia are în vedere evaluarea tuturor costurilor sociale ale tranziției și ale promovării reformei, precum și ale aderării la Uniunea Europeană. Filozofia acestei elaborări are la bază convingerea că *atât reforma, cât și integrarea constituie nu cauza dificultăților cu care ne confruntăm, ci calea soluționării lor*, că România va fi în măsură să aducă o contribuție la crearea unei Europe unite, stabile și prospere, care să aibă un rol crescând în viața internațională, la promovarea valorilor euro-atlantice. Concluzia principală a Strategiei este că asigură suportul financiar și legislativ necesar, prin eforturi perseverente și o autentică solidaritate a forțelor sociale.

Faptul că economia slab structurată se caracterizează printr-o stabilitate expectată redusă face ca nivelul costurilor de tranzacție să fie excesiv de mare. Reversul acestui fenomen îl reprezintă deprecierea drastică a capitalului fix și uman, menținerea la cote ridicate a dobânzilor. Prevalența din același motiv a orizontului scurt de timp în deciziile de alocare limitează și mai mult investițiile, blocând dinamica pe termen mediu și lung.

De asemenea, în documentul înaintat Uniunii Europene se menționează că economia este submonetizată. Raportul dintre masa monetară (la nivelul M2) și produsul intern brut (de 20-22%) este cu mult sub cel necesar unei funcționări normale a economiei. Se apreciază că s-a format, în același timp, o pronunțată asimetrie monetară. O parte însemnată a disponibilităților (în lei și valută convertibilă) nu-și găsește plasamente în economia reală, în vreme ce aceasta din urmă rămâne acut decapitalizată.

Combinăția paradoxală a hiper- și hipolichidității, pe fondul submonetizării globale menționate, explică într-o măsură însemnată flagrantă dihotomie real-nominal din economia românească.

Obiectivele pe termen scurt, punctual specificate în „Strategia națională de dezvoltare economică a României” în domeniul politicii monetare sunt:

- remonetizarea graduală a economiei, în condițiile creșterii strict neinflaționiste a bazei monetare, a dezvoltării altor agregate monetare prin extinderea și diversificarea instrumentelor bancare;
- reducerea la limite raționale a ratei rezervelor obligatorii;
- reducerea în limite normale și a dobânzii reale;
- continuarea flotării controlate a cursului de schimb, urmărindu-se asigurarea în linii mari a stabilității sale în termeni reali, evitarea fluctuațiilor stresante pe piața valutară;
- creșterea rezervelor valutare ale Băncii Naționale a României până la echivalentul valorii importurilor pe 4-5 luni.

Pentru a atinge aceste obiective în domeniul politicii monetare, strategia preconizează utilizarea următoarelor mijloace:

- pentru atingerea obiectivului unei dezinflații semnificative, se va controla baza monetară, iar alături de aceasta, ca variabilă intermediară, va fi urmărită și masa monetară în sens larg (M2). Se va menține caracterul prudent al politicii monetare. Se va folosi ca instrumentar analitic cadrul dat de indicii agregați; rolul principal îl va avea indicele condițiilor monetare, ce reunește evoluțiile agregatelor monetare, ale ratelor dobânzilor, cursului de schimb, rezervelor. Un obiectiv principal al politicilor monetare în perioada următoare va fi remonetizarea economiei românești prin metode neinflaționiste;
- instrumentele politicii monetare vor fi dezvoltate astfel încât să asigure o eficacitate sporită politicii monetare pe măsura creșterii gradului lor de compatibilitate cu economia de piață. În acest scop: se va completa infrastructura necesară utilizării instrumentelor conforme cu piața; se va diversifica instrumentarul (insistându-se pe începerea utilizării cu o anumită anvergură a instrumentelor ce asigură sterilizarea definitivă a eventualelor lichidități în exces); se va asigura preponderența operațiunilor de piață în gestionarea lichidității și implementarea politicii monetare în detrimentul instrumentelor de natură mai pronunțat administrativă (cazul rezervelor minime obligatorii), care vor rămâne în plan secundar; se va urmări recâștigarea de către Banca Centrală a unei poziții de creditor net în raport cu sistemul bancar, necesară exercitării unei influențe efective asupra evoluției pe termen scurt a ratelor nominale ale dobânzii.

Concluzii

Uniunea Europeană se definește printr-un proces superior de colaborare și conlucrare între statele europene, participante la procedurile de armonizare și omogenizare a intereselor comune, obținerea consensului și la aplicarea noilor forme de conduită economică. Fiind o variantă avansată de înțelegere și colaborare, Uniunea Europeană nuanțează faptul că armonizarea instituțională nu mai este suficientă și trebuie implementată necesitatea transferării luării unor decizii de la nivel național la nivelul instituțiilor unionale. Așadar se creează instituțiile decizionale integraționiste ce sunt comune organismelor și instituțiilor internaționale, conducând la diminuarea competențelor decizionale aplicabile la nivel

macroeconomic din țările membre UE. Aceasta conduce la crearea efectelor favorabile, dar nu trebuie pierdute din vedere și efectele nefavorabile⁴.

References

- Ciucur, D., Gavrilă, I., și Popescu, C. *Economie*. București: Editura Tribuna Economică, 2004, 526.
- Conférence des représentants des gouvernements des États membres. *Traité sur l'Union Européenne*. Union Économique et Monétaire. Bruxelles, 1 février 1992. CONF-UP-EUM, 2002/92.
- Miron, D. *Economia integrării europene*. București: Editura ASE, 1998.
- Miron, D. *Integrarea economică regională*. București: Editura Silvy, 2000.

⁴ D. Ciucur, I. Gavrilă și C. Popescu, *Economie* (București: Editura Tribuna Economică, 2004).